

DYREKTYWY

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/103/WE

z dnia 16 września 2009 r.

w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności

(wersja ujednolicona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95, ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa 72/166/EWG z dnia 24 kwietnia 1972 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności ⁽³⁾, druga dyrektywa Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych ⁽⁴⁾, trzecia dyrektywa Rady 90/232/EWG z dnia 14 maja 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych ⁽⁵⁾ oraz dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych

(czwarta dyrektywa w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych) ⁽⁶⁾ zostały kilkakrotnie znacząco zmienione ⁽⁷⁾. W celu zapewnienia jasności i zrozumiałości te cztery dyrektywy oraz dyrektywę 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniającą dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG i 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych ⁽⁸⁾ należy ujednolicić.

- (2) Ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (ubezpieczenie komunikacyjne) ma dla europejskich obywateli, zarówno ubezpieczonych, jak i poszkodowanych w wypadkach, szczególne znaczenie. Budzi ono również duże zainteresowanie zakładów ubezpieczeń, ponieważ stanowi znaczącą część wspólnotowego rynku ubezpieczeń niebędących ubezpieczeniami na życie. Ubezpieczenie komunikacyjne ma również wpływ na swobodny przepływ osób i pojazdów. Głównym celem działania Wspólnoty w dziedzinie usług finansowych powinno być zatem wzmocnienie i skonsolidowanie wewnętrznego rynku ubezpieczeń komunikacyjnych.
- (3) Każde państwo członkowskie powinno podjąć wszelkie użyteczne środki w celu zapewnienia, by odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych zazwyczaj używanych na ich terytorium była ubezpieczona. Zakres odpowiedzialności objętej ubezpieczeniem oraz warunki umów ubezpieczenia ustala się na podstawie tych środków.
- (4) W celu wyłączenia możliwości wszelkich błędnych interpretacji niniejszej dyrektywy oraz ułatwienia objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdów z tymczasowymi tablicami rejestracyjnymi, definicja terytorium, na którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, powinna odnosić się do terytorium państwa, którego tablicę rejestracyjną posiada pojazd, bez względu na to, czy jest to tablica stała czy tymczasowa.

⁽¹⁾ Dz.U. C 224 z 30.8.2008, s. 39.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 21 października 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 13 lipca 2009 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 103 z 2.5.1972, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 8 z 11.1.1984, s. 17.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 129 z 19.5.1990, s. 33.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 181 z 20.7.2000, s. 65.

⁽⁷⁾ Zob. załącznik I część A.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14.

- (5) Przestrzegając jednocześnie ogólne kryterium, zgodnie z którym tablice rejestracyjne określają terytorium, na którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, należy wprowadzić szczególną zasadę dla wypadków spowodowanych przez pojazdy bez tablicy rejestracyjnej lub pojazdy posiadające tablicę rejestracyjną, która nie jest przypisana albo już nie jest przypisana do tego pojazdu. W takim przypadku i w wyłącznym celu likwidacji szkody za terytorium, na którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, uznaje się terytorium, na którym miał miejsce wypadek.
- (6) Zakaz prowadzenia systematycznych kontroli ubezpieczeń komunikacyjnych powinien stosować się do pojazdów, które mają zwykle miejsce postoju na terytorium innego państwa członkowskiego, jak również do pojazdów, które mają zwykle miejsce postoju na terytorium państwa trzeciego, ale wjeżdżają z terytorium innego państwa członkowskiego. Dozwolone mogą być tylko niesystematyczne, niedyskryminacyjne kontrole, dokonywane w ramach kontroli, której wyłącznym celem nie jest kontrola ubezpieczenia.
- (7) Zniesienie kontroli zielonej karty dla samochodów normalnie przebywających w państwie członkowskim i wjeżdżających na terytorium drugiego państwa członkowskiego może zostać zrealizowane na podstawie porozumienia między krajowymi biurami ubezpieczeniowymi, w ramach którego każde biuro krajowe gwarantowałoby wynagrodzenie szkód i strat, zgodnie z przepisami prawa krajowego, uprawniające do odszkodowania, spowodowanych na jego terytorium przez jeden z tych pojazdów, bez względu na to, czy był ubezpieczony czy nie.
- (8) Takie porozumienie gwarancyjne opiera się na domniemaniu, że wszystkie wspólnotowe pojazdy mechaniczne podróżujące na terytorium Wspólnoty są ubezpieczone. Prawo wewnętrzne każdego państwa członkowskiego powinno więc przewidywać obowiązek ubezpieczenia pojazdów od odpowiedzialności cywilnej, a ubezpieczenie takie powinno być ważne na całym terytorium Wspólnoty.
- (9) System ustanowiony w niniejszej dyrektywie mógłby zostać rozciągnięty na pojazdy przebywające normalnie na terenie państwa trzeciego, z którymi krajowe biura państw członkowskich zawarłyby podobne porozumienie.
- (10) Każde państwo członkowskie powinno móc odstąpić od ogólnego obowiązku ubezpieczenia w stosunku do pojazdów należących do niektórych osób fizycznych lub prawnych, publicznych lub prywatnych. W odniesieniu do wypadków spowodowanych przez takie pojazdy, państwo członkowskie stosujące taką derogację powinno wyznaczyć urząd lub organ właściwy do wypłaty odszkodowania za szkody poniesione przez poszkodowanych w wypadkach spowodowanych w innym państwie członkowskim. Należy zapewnić wypłatę odpowiedniego odszkodowania nie tylko poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez takie pojazdy za granicą, ale również poszkodowanym w wypadkach mających miejsce w państwie członkowskim, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, niezależnie od tego, czy zamieszkują oni na jego terytorium. Ponadto państwa członkowskie powinny zapewnić przekazanie Komisji wykazu osób zwolnionych z obowiązkowego ubezpieczenia oraz urzędów lub organów odpowiedzialnych za wypłatę odszkodowań poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez takie pojazdy w celu jego publikacji.
- (11) Każde państwo członkowskie powinno móc odstąpić od ogólnego obowiązku ubezpieczenia w stosunku do niektórych rodzajów pojazdów lub niektórych pojazdów posiadających specjalne tablice. W takim przypadku inne państwa członkowskie mają prawo wymagać przy wjeździe na ich terytorium okazania ważnej zielonej karty lub umowy ubezpieczenia granicznego w celu zapewnienia wypłaty odszkodowania poszkodowanym w wypadkach, które mogą zostać spowodowane przez te pojazdy na terytorium tych państw. Ponieważ jednak zniesienie kontroli granicznych wewnątrz Wspólnoty nie pozwala na skontrolowanie, czy pojazdy przekraczające granicę są objęte ubezpieczeniem, nie można zagwarantować odszkodowań dla poszkodowanych w wypadkach spowodowanych za granicą. Należy zapewnić przyznanie odpowiedniego odszkodowania nie tylko poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez te pojazdy za granicą, ale również w państwie członkowskim, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju. W tym celu państwa członkowskie powinny traktować poszkodowanych w wypadkach spowodowanych przez te pojazdy w takim samym sposób, jak poszkodowanych w wypadkach spowodowanych przez nieubezpieczone pojazdy. W istocie, poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez nieubezpieczone pojazdy odszkodowanie powinien wypłacić organ odszkodowawczy państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek. W przypadku wypłaty dokonanej na rzecz poszkodowanych w wypadkach spowodowanych przez pojazdy podlegające powyższej derogacji, organowi odszkodowawczemu powinno przysługiwać roszczenie wobec organu państwa członkowskiego, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju. Po pewnym czasie związanym z wdrażaniem i stosowaniem możliwości tej derogacji, oraz uwzględniając doświadczenia z nich wynikające, Komisja powinna, o ile zajdzie taka potrzeba, przedstawić propozycje jej zastąpienia lub uchylecia.
- (12) Obowiązek państw członkowskich zagwarantowania ochrony ubezpieczeniowej przynajmniej w zakresie pewnych kwot minimalnych stanowi istotny element zapewnienia ochrony poszkodowanych. Minimalna suma gwarancyjna za szkody na osobie powinna zostać obliczona w taki sposób, aby stanowiła pełne i sprawiedliwe odszkodowanie dla wszystkich poszkodowanych, którzy odnieśli bardzo ciężkie obrażenia, biorąc równocześnie pod uwagę niską częstotliwość wypadków, w których uczestniczy kilku poszkodowanych, oraz niewielką liczbę wypadków, w których kilku poszkodowanych odnosi bardzo poważne obrażenia podczas tego samego zdarzenia. Należy przewidzieć minimalną sumę gwarancyjną na jedną ofiarę lub na jedno zdarzenie szkodowe. W celu ułatwienia wprowadzenia tych kwot minimalnych należy ustanowić okres przejściowy. Jednakże należy określić termin krótszy od tego okresu, w którym państwa członkowskie powinny zwiększyć sumy gwarancyjne do co najmniej połowy powyższych kwot.

- (13) W celu zapewnienia, aby minimalna suma gwarancyjna nie straciła z czasem na wartości, należy przewidzieć okresową klauzulę rewizyjną, stosując jako punkt odniesienia Europejski Wskaźnik Cen Konsumpcyjnych (EICP) publikowany przez Eurostat, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2494/95 z dnia 23 października 1995 r. dotyczącym zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych⁽¹⁾. Należy również ustanowić przepisy proceduralne regulujące taki przegląd.
- (14) Konieczne jest ustanowienie instytucji, która zagwarantuje, iż poszkodowany nie zostanie pozbawiony odszkodowania w przypadku, kiedy pojazd, który spowodował wypadek, jest nieubezpieczony lub niezidentyfikowany. Istotne jest zapewnienie, aby ofiara takiego wypadku mogła zgłosić się bezpośrednio do tej instytucji jako miejsca pierwszego kontaktu. Jednakże należy pozostawić państwom członkowskim możliwość stosowania pewnych wyłączeń w odniesieniu do wypłaty odszkodowania przez tę instytucję oraz możliwość ograniczenia lub wyłączenia odszkodowania za szkody majątkowe spowodowane przez pojazd niezidentyfikowany, w celu uniknięcia ryzyka oszustwa.
- (15) W interesie ofiar leży, aby skutki niektórych klauzul wyłączających zostały ograniczone do stosunków między zakładem ubezpieczeń a osobą odpowiedzialną za wypadek. Jednakże w przypadku pojazdów skradzionych lub uzyskanych w wyniku przemocy państwa członkowskie mogą przewidzieć wypłacanie odszkodowań przez wspomnianą wyżej instytucję.
- (16) W celu zmniejszenia obciążenia finansowego tej instytucji, jeśli wypłaca ona odszkodowania za szkody majątkowe spowodowane przez pojazd skradziony lub uzyskany w wyniku przemocy, państwa członkowskie mogą pozwolić na zastosowanie pewnej franszyzy.
- (17) Możliwość ograniczenia lub wyłączenia zasadnego odszkodowania przez poszkodowanych na podstawie tego, że pojazd nie został ustalony, nie powinna mieć zastosowania tam, gdzie organ wypłacił odszkodowanie za znaczącą szkodę na osobie poszkodowanemu w tym samym wypadku, w którym zostały spowodowane szkody majątkowe. Państwa członkowskie mogą postanowić o wprowadzeniu franszyzy do wysokości określonej w niniejszej dyrektywie, stosowanej w odniesieniu do poszkodowanych ponoszących szkody majątkowe. Warunki, w których szkodę na osobie uznaje się za znaczącą, powinny zostać określone przez krajowe przepisy ustawowe lub administracyjne państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek. Przy określaniu tych warunków państwo członkowskie uwzględni między innymi to, czy szkoda na osobie wymagała opieki szpitalnej.
- (18) W razie wypadku spowodowanego przez nieubezpieczony lub nieustalony pojazd organ odszkodowawczy ma jednakże lepsze niż poszkodowany przez pojazd nieubezpieczony lub nieustalony możliwości dochodzenia roszczeń niż strona odpowiedzialna. Dlatego należy przewidzieć, aby organ ten nie mógł wymagać od poszkodowanego, w celu wypłaty odszkodowania, wykazania, że strona odpowiedzialna jest niezdolna do wypłacenia odszkodowania lub odmawia jego wypłacenia.
- (19) W przypadku sporu między jednostką, o której mowa powyżej, i ubezpieczycielem udzielającym ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej dotyczącego ustalenia, który z nich powinien wypłacić odszkodowanie osobie poszkodowanej w wypadku, państwa członkowskie, aby zapobiec zwłoce w wypłaceniu odszkodowania poszkodowanemu, powinny zapewnić wyznaczenie jednej z tych stron jako odpowiedzialnej w pierwszej kolejności za wypłacenie odszkodowania w czasie oczekiwania na rozstrzygnięciem sporu.
- (20) Poszkodowanym w wypadkach pojazdów mechanicznych należy zagwarantować porównywalne traktowanie, bez względu na to, gdzie na obszarze Wspólnoty wypadek miał miejsce.
- (21) Należy zapewnić rodzinie ubezpieczonego, kierowcy lub każdej innej osobie odpowiedzialnej ochronę porównywalną do ochrony innych osób trzecich, przynajmniej w odniesieniu do uszkodzeń ciała.
- (22) Szkody na osobie oraz szkody majątkowe wyrządzone pieszym, rowerzystom i innym niezmotoryzowanym użytkownikom dróg, którzy są zazwyczaj najsłabszą stroną w wypadku, powinny być objęte obowiązkowym ubezpieczeniem pojazdu, który brał udział w wypadku, jeżeli mają oni prawo do odszkodowania zgodnie z krajowym prawem cywilnym. Przepis ten nie przesądza o odpowiedzialności cywilnej ani o wysokości odszkodowania przysługującego na podstawie przepisów krajowych za szkody spowodowane w konkretnym wypadku drogowym.
- (23) Główną zasługą istniejącego ustawodawstwa jest objęcie ochroną ubezpieczeniową każdego pasażera pojazdu. Ten cel byłby zagrożony, gdyby ustawodawstwo krajowe lub jakiegokolwiek postanowienia umowne zawarte w umowie ubezpieczenia wyłączały pasażerów z ochrony ubezpieczeniowej dlatego, że wiedzieli lub powinni byli wiedzieć, że kierowca pojazdu w czasie wypadku znajdował się pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego. Pasażer zazwyczaj nie ma możliwości dokonania właściwej oceny stopnia odurzenia kierowcy. Cel, jakim jest zniechęcenie do prowadzenia pojazdu pod wpływem środków odurzających, nie zostanie osiągnięty przez ograniczenie ochrony ubezpieczeniowej pasażerów poszkodowanych w wypadkach drogowych. Objęcie takich pasażerów obowiązkowym ubezpieczeniem komunikacyjnym pojazdu nie przesądza o odpowiedzialności, jaką mogą ponieść na mocy obowiązującego ustawodawstwa krajowego, ani o wysokości odszkodowania przyszanego w konkretnym wypadku drogowym.
- (24) Wszystkie polisy obowiązkowego ubezpieczenia pojazdów mechanicznych powinny obejmować całe terytorium Wspólnoty.

(1) Dz.U. L 257 z 27.10.1995, s. 1.

- (25) Niektóre zakłady ubezpieczeń zawierają w polisach ubezpieczeniowych klauzule, zgodnie z którymi umowa zostanie unieważniona, jeśli pojazd pozostaje poza państwem członkowskim, w którym jest zarejestrowany, dłużej niż przez określony czas. Taka praktyka stoi w sprzeczności z zasadą określoną w niniejszej dyrektywie, zgodnie z którą obowiązkowe ubezpieczenie komunikacyjne powinno obejmować za tę samą składkę całe terytorium Wspólnoty. Dlatego też należy postanowić, że ochrona ubezpieczeniowa pozostanie ważna przez cały okres obowiązywania umowy, bez względu na to, czy pojazd pozostaje w innym państwie członkowskim przez pewien czas, bez uszczerbku dla obowiązku rejestracji pojazdów wynikającego z krajowego ustawodawstwa państw członkowskich.
- (26) W interesie ubezpieczonego każda polisa ubezpieczeniowa powinna gwarantować w każdym państwie członkowskim, za tę samą składkę, ochronę wymaganą przez prawo tego państwa lub ochronę wymaganą przez prawo państwa członkowskiego, w którym znajduje się stałe miejsce postoju pojazdu, jeżeli ochrona ta jest większa.
- (27) Należy podjąć kroki zmierzające do ułatwienia objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdów importowanych z jednego państwa członkowskiego do innego, nawet jeżeli pojazd nie jest jeszcze zarejestrowany w państwie członkowskim przeznaczenia. Należy umożliwić czasowe odstępianie od ogólnej zasady określającej państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka. Przez okres trzydziestu dni od daty dostarczenia, udostępnienia lub wysłania pojazdu do nabywcy za państwo członkowskie przeznaczenia powinno się uważać państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka.
- (28) Osoba, która zamierza zawrzeć nową umowę ubezpieczenia komunikacyjnego z innym ubezpieczycielem, powinna mieć możliwość wykazania bezszkodowej jazdy oraz przedstawienia historii likwidacji szkód w okresie poprzedniej umowy. Ubezpieczony powinien mieć prawo do wystąpienia w dowolnym czasie z wnioskiem o wydanie oświadczenia o roszczeniach lub braku roszczeń dotyczących pojazdu lub pojazdów objętych umową ubezpieczenia w okresie co najmniej pięciu ostatnich lat trwania stosunku umownego. Zakład ubezpieczeń lub każdy organ, który może zostać wyznaczony przez państwo członkowskie do zawierania obowiązkowych ubezpieczeń lub do wystawiania takich oświadczeń, powinien wydać ubezpieczonemu takie oświadczenie w ciągu 15 dni od złożenia wniosku.
- (29) W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony poszkodowanych w wypadkach drogowych państwa członkowskie nie powinny zezwalać zakładom ubezpieczeń na powoływanie się wobec pokrzywdzonych na franszyzę.
- (30) Prawo powołania się na umowę ubezpieczenia i wystąpienia z roszczeniem bezpośrednio wobec zakładu ubezpieczeń ma wielkie znaczenie dla ochrony poszkodowanych w wypadkach drogowych. W celu ułatwienia skutecznej i szybkiej likwidacji szkody oraz uniknięcia w takim stopniu, w jakim to możliwe, kosztownych postępowań sądowych prawo do bezpośredniego pozwania zakładu ubezpieczeń chroniącego sprawcę wypadku w zakresie odpowiedzialności cywilnej powinno zostać rozszerzone na poszkodowanych we wszystkich wypadkach drogowych.
- (31) W celu zapewnienia wystarczającej ochrony poszkodowanych w wypadkach drogowych należy rozszerzyć procedurę „uzasadnionej oferty” na wszystkie wypadki drogowe. Ta sama procedura powinna mieć również odpowiednio zastosowanie, jeżeli zaspokojenie roszczeń związanych z wypadkiem odbywa się poprzez system krajowych biur ubezpieczeniowych.
- (32) Zgodnie z art. 11 ust. 2 w związku z art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych⁽¹⁾ poszkodowany może wytoczyć powództwo przeciwko ubezpieczycielowi w zakresie odpowiedzialności cywilnej w państwie członkowskim, w którym ma on miejsce zamieszkania.
- (33) System biura zielonej karty zapewnia sprawne zaspokajanie roszczeń w państwie pochodzenia strony poszkodowanej, nawet jeśli druga strona pochodzi z innego państwa europejskiego.
- (34) Strony poszkodowane, które poniosły stratę lub szkodę w wyniku wypadku drogowego objętego zakresem stosowania niniejszej dyrektywy i mającego miejsce w państwie innym niż ich państwo stałego miejsca zamieszkania, powinny być uprawnione do wnoszenia roszczenia w swoim państwie członkowskim przeciwko przedstawicielowi wyznaczonemu przez zakład ubezpieczeń strony odpowiedzialnej. Rozwiązanie to umożliwiłoby załatwienie szkody poniesionej przez strony poszkodowane poza państwem członkowskim ich stałego miejsca zamieszkania zgodnie ze znanymi im procedurami.
- (35) Ten system utrzymywania przedstawicieli w państwie członkowskim stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej nie ma wpływu ani na zasadnicze przepisy prawa stosowane w każdym indywidualnym przypadku, ani też na kwestię jurysdykcji.
- (36) Istnienie bezpośredniego prawa do podjęcia bezpośrednich działań przeciw zakładowi ubezpieczeniowemu przez stronę, która poniosła stratę lub szkodę, stanowi logiczne uzupełnienie wyznaczenia takich przedstawicieli, a ponadto polepsza sytuację prawną stron poszkodowanych w wypadkach drogowych mających miejsce poza państwem członkowskim stałego miejsca zamieszkania takiej strony.
- (37) Należy zapewnić, aby państwo członkowskie, w którym zakład ubezpieczeń jest zarejestrowany, wymagał od tego zakładu wyznaczenia przedstawicieli działających lub zarejestrowanych w innych państwach członkowskich, celem gromadzenia wszelkich niezbędnych informacji związanych z roszczeniami w wyniku takich wypadków oraz podejmować odpowiednie działania dla rozstrzygnięcia takich roszczeń w imieniu i na rachunek zakładu ubezpieczeń, łącznie z wypłatą odszkodowań. Ci przedstawiciele powinni dysponować wystarczającymi uprawnieniami, aby reprezentować zakład ubezpieczeń wobec osób, które poniosły szkody w wyniku takich wypadków, a także aby reprezentować zakład ubezpieczeń wobec władz krajowych, a także w razie potrzeby przed sądami, w zakresie, w jakim jest to zgodne z zasadami międzynarodowego prawa prywatnego dotyczącego ustalenia jurysdykcji.

(¹) Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1.

- (38) Działania przedstawiciela są niewystarczające dla przekazania jurysdykcji sądom w państwie członkowskim stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej, jeżeli zasady międzynarodowego prawa prywatnego dotyczące przekazania jurysdykcji tego nie przewidują.
- (39) Wyznaczenie przedstawicieli odpowiedzialnych za zaspokajanie roszczeń powinno być jednym z warunków przystąpienia do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej wymienionej w klasie 10 pkt A załącznika do pierwszej dyrektywy Rady 73/239/EWG z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie⁽¹⁾, z wyjątkiem odpowiedzialności cywilnej przewoźników i warunków prowadzenia tej działalności. Warunek ten powinien zatem być objęty pojedynczym oficjalnym zezwoleniem wydanym przez władze państwa członkowskiego, w którym zakład ubezpieczeń ma zarejestrowaną swoją siedzibę, jak wskazano w tytule II dyrektywy Rady 92/49/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie oraz zmieniającej dyrektywy 73/239/EWG i 88/357/EWG (trzecia dyrektywa w sprawie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)⁽²⁾. Warunek ten powinien również mieć zastosowanie do zakładów ubezpieczeń posiadających swoją siedzibę poza Wspólnotą, które uzyskały zezwolenie umożliwiające prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w państwie członkowskim Wspólnoty.
- (40) Oprócz zagwarantowania, że zakład ubezpieczeń ma swojego przedstawiciela w państwie, w którym zamieszkuje strona poszkodowana, właściwym jest zagwarantowanie szczególnego prawa strony poszkodowanej do niezwłocznego zaspokojenia roszczenia. Niezbędne jest zatem wprowadzenie do prawa krajowego odpowiednich skutecznych i systematycznych kar finansowych lub równoważnych im kar administracyjnych — takich jak nakazy w powiązaniu z sankcjami administracyjnymi, regularne sprawozdania dla władz nadzorujących, kontrole na miejscu, publikacje w krajowym dzienniku urzędowym i w prasie, zawieszenie działalności przedsiębiorstwa (zakaz zawierania nowych umów na pewien czas), wyznaczenie specjalnego przedstawiciela organu nadzorującego, odpowiedzialnego za monitorowanie przestrzegania prawa ubezpieczeniowego, odebranie zezwolenia na prowadzenie działalności, kary nakładane na dyrektorów i personel kierowniczy — w przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub jego przedstawiciel nie wypełniają swojego obowiązku zaoferowania odszkodowania w rozsądnym terminie. Nie powinno mieć to wpływu na zastosowanie jakichkolwiek innych środków, w szczególności w ramach przepisów dotyczących nadzoru, które może zostać uznane za właściwe, jednakże warunkiem jest to, aby zobowiązanie lub szkoda, której wyrównanie przedłuża się, nie była przedmiotem sporu, tak aby zakład ubezpieczeń mógł przedstawić uzasadnioną ofertę w przewidzianym terminie. Uzasadniona oferta odszkodowania powinna mieć formę pisemną i określać podstawy, na jakich oszacowano zobowiązanie i szkody.
- (41) Oprócz tych kar właściwe jest zapewnienie, aby od kwoty odszkodowania zaoferowanego przez przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe lub przyznanej przez sąd stronie poszkodowanej zapłacono odsetki, jeżeli oferty nie przedstawiono w wyżej wspomnianym przewidzianym terminie. Jeżeli w państwach członkowskich funkcjonują przepisy krajowe obejmujące wymóg zapłaty odsetek od opóźnionych płatności, przepis ten mógłby być wykonywany przez odwołanie się do takich zasad.
- (42) Strony poszkodowane, które poniosły stratę lub szkodę w wyniku wypadku drogowego, mają czasem trudności z ustaleniem nazwy zakładu ubezpieczeń udzielającego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych uczestniczących w wypadku.
- (43) W interesie takich stron poszkodowanych państwa członkowskie powinny stworzyć centra informacyjne, aby zapewnić niezwłoczne udostępnienie takich informacji dotyczących każdego wypadku drogowego. Takie centra informacyjne powinny również udostępniać stronom poszkodowanym informacje dotyczące przedstawicieli zakładów ubezpieczeń. Konieczne jest, aby takie centra bezwzględnie ze sobą współpracowały i szybko odpowiadały na wnioski o udzielenie informacji na temat przedstawicieli zakładów ubezpieczeń pochodzące z centrów w innych państwach członkowskich. Wydaje się właściwe, aby centra takie zbierały informacje na temat aktualnej daty wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej, ale nie na temat wygaśnięcia pierwotnej ważności polisy, jeżeli czas obowiązywania umowy zostanie przedłużony w związku z brakiem wypowiedzenia.
- (44) Należy wprowadzić odpowiedni przepis dotyczący pojazdów (np. pojazdów rządowych lub wojskowych), które podlegają wyłączeniu z obowiązku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.
- (45) Strona poszkodowana może mieć uzasadniony interes w uzyskaniu informacji na temat tożsamości właściciela lub użytkownika pojazdu, na przykład jeżeli może uzyskać odszkodowanie tylko od tych osób, ponieważ pojazd nie jest należycie ubezpieczony albo szkoda przewyższa sumę ubezpieczenia; informacje te powinny również być udostępniane.
- (46) Niektóre dostarczane informacje, takie jak nazwisko i adres właściciela lub użytkownika pojazdu oraz numer polisy ubezpieczeniowej i numer rejestracyjny pojazdu, stanowią dane osobowe w rozumieniu dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁽³⁾. Przetwarzanie takich danych niezbędne do celów niniejszej dyrektywy powinno zatem być zgodne z narodowymi środkami podjętymi w konsekwencji dyrektywy 95/46/WE. O nazwisku i adresie użytkownika można poinformować tylko wówczas, gdy ustawodawstwo krajowe przewiduje takie poinformowanie.

⁽¹⁾ Dz.U. L 228 z 16.8.1973, s. 3.

⁽²⁾ Dz.U. L 228 z 11.8.1992, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

- (47) Niezbędne jest określenie w przepisach organu odszkodowawczego, do którego strona poszkodowana może się zwrócić, jeżeli zakład ubezpieczeń nie wyznaczył przedstawiciela lub wyraźnie wykazuje opieszałość w zaspokojeniu roszczenia lub w przypadku gdy zakład ubezpieczeń nie może zostać zidentyfikowany, aby zagwarantować, iż strona poszkodowana nie pozostanie bez odszkodowania, które jej przysługuje. Interwencje organu odszkodowawczego powinny ograniczać się do rzadkich indywidualnych przypadków, w których zakład ubezpieczeń nie wypełnia swoich obowiązków pomimo odstrasającego oddziaływania ewentualnych sankcji, jakie mogą zostać na nie nałożone.
- (48) Rola organu odszkodowawczego polega na zaspokojeniu roszczenia w związku ze stratą lub szkodą poniesioną przez stronę poszkodowaną tylko w przypadkach, które można obiektywnie ocenić, a zatem organ odszkodowawczy powinien ograniczyć swoje działania do sprawdzenia, czy ofertę odszkodowania przedstawiono zgodnie z ustalonymi terminami i procedurami, bez wnikania w materię sprawy.
- (49) Osoby prawne, które nabyły prawo do działania w imieniu strony poszkodowanej w zakresie roszczeń wobec osoby odpowiedzialnej za wypadek lub zakładu ubezpieczeń tej ostatniej (takie jak na przykład inne zakłady ubezpieczeń lub organy zabezpieczenia społecznego), nie powinny być uprawnione do dochodzenia odpowiedniego roszczenia wobec organu odszkodowawczego.
- (50) Organ odszkodowawczy powinien być uprawniony do wstąpienia w prawa poszkodowanego w zakresie, w jakim wypłacił mu odszkodowanie. W celu ułatwienia wykonania roszczenia organu odszkodowawczego wobec zakładu ubezpieczeń, gdy nie wyznaczyło ono swego przedstawiciela lub wyraźnie wykazuje opieszałość w zaspokojeniu roszczenia, organ zapewniający odszkodowanie w kraju strony poszkodowanej powinien posiadać również automatyczne prawo zwrotu wraz z wstąpieniem w prawa strony poszkodowanej przez odpowiedni organ w państwie, w którym zarejestrowany jest zakład ubezpieczeń. Ten organ jest w stanie w najlepszy sposób dochodzić roszczeń regresowych wobec zakładu ubezpieczeniowego.
- (51) Chociaż państwa członkowskie mogą przewidywać, że roszczenie wobec organu odszkodowawczego może mieć charakter pomocniczy, osoba poszkodowana nie powinna być zobowiązana do zgłoszenia roszczenia osobie odpowiedzialnej za wypadek przed przedstawieniem go organowi odszkodowawczemu. W takim przypadku strona poszkodowana powinna być przynajmniej w takiej samej pozycji jak w przypadku roszczenia wobec funduszu gwarancyjnego.
- (52) System ten można uruchomić przez porozumienie zawarte między organami odszkodowawczymi ustanowionymi lub zatwierdzonymi przez państwa członkowskie określające ich funkcje i obowiązki oraz procedury dokonywania zwrotów.
- (53) Jeżeli niemożliwe jest wskazanie ubezpieczyciela pojazdu, należy przyjąć w przepisach, że ostatecznym dłużnikiem

w odniesieniu do szkód, które należy wyrównać stronie poszkodowanej, jest fundusz gwarancyjny przewidziany w tym celu, działający w państwie członkowskim, w którym ma stałe miejsce postoju nieubezpieczony pojazd, którego użycie spowodowało wypadek. W przypadku gdy niemożliwe jest określenie pojazdu, należy określić w przepisach, że ostatecznym dłużnikiem jest fundusz gwarancyjny przewidziany w tym celu działający w państwie członkowskim, w którym miał miejsce wypadek.

- (54) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać zobowiązań państw członkowskich odnoszących się do terminów transpozycji do prawa krajowego i stosowania dyrektywy określonych w załączniku I część B,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej dyrektywy:

- 1) „pojazd” oznacza każdy pojazd silnikowy przeznaczony do podróżowania lądem oraz napędzany siłą mechaniczną, który nie porusza się po szynach, oraz każdą przyczepę zespoloną lub nie;
- 2) „osoba poszkodowana” oznacza osobę, której przysługuje odszkodowanie z powodu strat lub szkód spowodowanych przez pojazd;
- 3) „krajowe biuro ubezpieczeniowe” oznacza organizację zawodową, która jest ustanowiona zgodnie z zaleceniem nr 5 przyjętym dnia 25 stycznia 1949 r. przez Podkomitet ds. Transportu Drogowego Komitetu Transportu Lądowego Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych i który zrzesza przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe, które w danym państwie są upoważnione do zajmowania się branżą „ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej lądowych pojazdów mechanicznych”;
- 4) „terytorium, na którym pojazd normalnie przebywa” oznacza:
 - a) terytorium państwa, którego tablicę rejestracyjną posiada pojazd bez względu na to, czy jest to tablica stała czy tymczasowa; lub
 - b) w przypadkach gdy nie jest wymagana rejestracja dla danego typu pojazdu, ale pojazd posiada tablicę ubezpieczeniową lub znak odpowiadający tablicy rejestracyjnej, terytorium państwa, w którym została wydana tablica ubezpieczeniowa lub znak; lub
 - c) w przypadkach gdy tablica rejestracyjna ani tablica ubezpieczeniowa, ani znak nie są wymagane dla niektórych rodzajów pojazdów, terytorium państwa, w którym mieszka na stałe właściciel pojazdu; lub

- d) w przypadku gdy pojazd nie posiada żadnej tablicy rejestracyjnej lub posiada tablicę rejestracyjną, która nie jest przypisana albo już nie jest przypisana do tego pojazdu, a brał on udział w wypadku, terytorium państwa, w którym miał miejsce wypadek, dla celów likwidacji szkody zgodnie z art. 2 lit. a) lub zgodnie z art. 10;
- 5) „zielona karta” oznacza międzynarodowy certyfikat ubezpieczeniowy wydany w imieniu biura krajowego, zgodnie z zaleceniem nr 5 przyjętym dnia 25 stycznia 1949 r. przez Podkomitet ds. Transportu Drogowego Komitetu Transportu Lądowego Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- 6) „zakład ubezpieczeń” oznacza przedsiębiorstwo, które uzyskało oficjalne zezwolenie zgodnie z art. 6 lub art. 23 ust. 2 dyrektywy 73/239/EWG;
- 7) „przedsiębiorstwo” oznacza siedzibę, agencję lub oddział zakładu ubezpieczeń, określone w art. 2 lit. c) drugiej dyrektywy Rady 88/357/EWG z dnia 22 czerwca 1988 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie i ustanowienia przepisów ułatwiających skuteczne korzystanie ze swobody świadczenia usług ⁽¹⁾.

Artykuł 2

Zakres stosowania

Artykuły 4, 6, 7 i 8 stosuje się do pojazdów normalnie przebywających na terytorium jednego z państw członkowskich:

- a) z chwilą zawarcia porozumienia pomiędzy krajowymi biurami ubezpieczeniowymi oraz zgodnie z warunkami tego porozumienia, każde krajowe biuro zapewnia zaspokojenie roszczeń, zgodnie z przepisami prawa krajowego w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia, wynikających z wypadków, które miały miejsce na terytorium jego państwa, spowodowanych przez pojazdy mające stałe miejsce postoju na terytorium innego państwa członkowskiego, bez względu na to, czy takie pojazdy były ubezpieczone;
- b) od daty ustalonej przez Komisję, po upewnieniu się przez nią w bliskiej współpracy z państwami członkowskimi, że takie porozumienie zostało zawarte;
- c) na okres obowiązywania tego porozumienia.

Artykuł 3

Obowiązek ubezpieczenia pojazdów

Z zastrzeżeniem art. 5 każde państwo członkowskie podejmuje wszelkie stosowne środki w celu zapewnienia objęcia ubezpie-

czeniu odpowiedzialności cywilna odnosząca się do ruchu pojazdów normalnie przebywających na jego terytorium.

Zakres pokrycia szkód oraz warunki ubezpieczenia zostają ustalone w ramach środków określonych w akapicie pierwszym.

Każde państwo członkowskie podejmuje wszelkie stosowne środki, aby zapewnić objęcie umową ubezpieczenia również:

- a) szkód wyrządzonych na terytorium innych państw członkowskich zgodnie z obowiązującym prawem w tych państwach;
- b) szkód poniesionych przez obywateli państw członkowskich podczas bezpośredniej podróży między dwoma terytoriami, na których obowiązuje Traktat, jeśli nie ma krajowego biura ubezpieczeniowego dla terytorium, przez które następuje przejazd; w tym przypadku szkody są pokrywane zgodnie z wewnętrznymi przepisami o obowiązku ubezpieczenia obowiązującymi w państwie członkowskim, na którego terytorium pojazd przebywa normalnie.

Ubezpieczenie, o którym mowa w akapicie pierwszym, pokrywa obligatoryjnie zarówno szkody majątkowe, jak i szkody na osobie.

Artykuł 4

Kontrola ubezpieczenia

Państwa członkowskie odstępują od kontrolowania ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej w przypadku samochodów, które mają zwykle miejsce postoju na terytorium innego państwa członkowskiego oraz w przypadku pojazdów, które wjeżdżają na ich terytorium z terytorium innego państwa członkowskiego i mają zwykle miejsce postoju na terytorium państwa trzeciego. Państwa członkowskie mogą jednak prowadzić niesystematyczne kontrole ubezpieczenia pod warunkiem że nie są one dyskryminacyjne i są dokonywane w ramach kontroli, której wyłącznym celem nie jest sprawdzenie ubezpieczenia.

Artykuł 5

Odstąpienie od obowiązku ubezpieczenia pojazdów

1. Państwo członkowskie może przewidzieć odstępstwo od art. 3 w stosunku do niektórych osób fizycznych lub prawnych, publicznych lub prywatnych; lista takich osób zostaje sporządzona przez dane państwo i notyfikowana innym państwom członkowskim i Komisji.

Stosując takie odstępstwo, państwo członkowskie podejmuje stosowne działania, aby zapewnić wypłatę odszkodowania za szkodę majątkową lub szkodę na osobie spowodowaną na jego terytorium oraz na terytorium innych państw członkowskich przez pojazdy należące do takich osób.

⁽¹⁾ Dz.U. L 172 z 4.7.1988, s. 1.

W szczególności wyznacza urząd lub organ w kraju, gdzie zachodzi szkoda, odpowiedzialne za odszkodowania dla osób poszkodowanych zgodnie z przepisami tego państwa w przypadkach, gdy art. 2 lit. a) nie ma zastosowania.

Państwo członkowskie przekazuje Komisji wykaz osób zwolnionych z obowiązku ubezpieczenia oraz urzędów i organów odpowiedzialnych za wypłatę odszkodowań.

Komisja publikuje taki wykaz.

2. Państwo członkowskie może odstąpić od stosowania art. 3 w zakresie niektórych rodzajów pojazdów lub niektórych pojazdów posiadających specjalną tablicę; lista takich rodzajów pojazdów lub takich pojazdów zostaje sporządzona przez dane państwo i przekazana innym państwom członkowskim i Komisji.

W takim przypadku państwa członkowskie zapewniają, aby pojazdy, o których mowa w akapicie pierwszym, były traktowane w taki sam sposób jak pojazdy, w odniesieniu do których nie spełniono obowiązku ubezpieczenia określonego w art. 3.

Funduszowi gwarancyjnemu państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek, przysługuje w takiej sytuacji roszczenie wobec funduszu gwarancyjnego w państwie członkowskim, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju.

Od dnia 11 czerwca 2010 r. państwa członkowskie przedstawiają Komisji sprawozdania z wykonywania i stosowania w praktyce niniejszego ustępu.

Komisja, po zbadaniu tych sprawozdań i o ile zajdzie taka potrzeba, przedstawi propozycje w sprawie zastąpienia lub uchylenia niniejszego odstępstwa.

Artykuł 6

Krajowe biuro ubezpieczeniowe

Każde państwo członkowskie zapewnia, w przypadku gdy na jego terytorium ma miejsce wypadek spowodowany przez pojazd normalnie przebywający na terytorium innego państwa członkowskiego, uzyskanie przez krajowe biuro ubezpieczeniowe, z zastrzeżeniem zobowiązania określonego w art. 2 lit. a), informacji dotyczących:

- a) terytorium, na którym pojazd przebywa normalnie, jego tablicy rejestracyjnej, jeśli taką posiada;
- b) w zakresie, w jakim jest to możliwe, ubezpieczenia pojazdu, znajdujących się normalnie na zielonej karcie, którymi dysponuje posiadacz pojazdu, w zakresie, w jakim są one wymagane przez państwo członkowskie, na terytorium którego pojazd normalnie przebywa.

Każde państwo członkowskie zapewnia również przekazanie przez biuro informacji, o których mowa w lit. a) i b), do krajowego biura ubezpieczeniowego państwa, na terytorium którego pojazd, o którym mowa w akapicie pierwszym, przebywa normalnie.

ROZDZIAŁ 2

PRZEPISY ODNOŚĄCE SIĘ DO POJAZDÓW NORMALNIE PRZEBYWAJĄCYCH NA TERYTORIUM PAŃSTW TRZECICH

Artykuł 7

Środki krajowe odnoszące się do pojazdów normalnie przebywających na terytorium państw trzecich

Każde państwo członkowskie podejmuje wszelkie stosowne środki, aby pojazdy normalnie przebywające na terytorium państwa trzeciego, wjeżdżające na terytorium, na którym obowiązuje Traktat, mogły być dopuszczane do ruchu na terytorium jedynie gdy szkody, które mogą być spowodowane przez te pojazdy, są pokryte na całym terytorium, na którym obowiązuje Traktat, stosownie do warunków określonych przez przepisy każdego z państw członkowskich w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w stosunku do używania pojazdów.

Artykuł 8

Dokumenty odnoszące się do pojazdów normalnie przebywających na terytorium państw trzecich

1. Każdy pojazd normalnie przebywający na terytorium państwa trzeciego musi, zanim wjedzie na terytorium, na którym obowiązuje Traktat, posiadać ważną zieloną kartę albo świadectwo ubezpieczenia granicznego, stwierdzające, że pojazd jest ubezpieczony zgodnie z art. 7.

Jednak pojazdy normalnie przebywające w państwie trzecim są traktowane jak pojazdy normalnie przebywające na terytorium Wspólnoty, jeśli krajowe biura wszystkich państw członkowskich zagwarantują — każde zgodnie z przepisami swojego prawa krajowego o obowiązkowym ubezpieczeniu — rozliczenie szkód w stosunku do wypadków zachodzących na ich terytorium, a spowodowanych przez poruszające się pojazdy.

2. Po stwierdzeniu, w bliskiej współpracy z państwami członkowskimi, że zobowiązania przewidziane w ust. 1 akapit drugi zostały spełnione, Komisja ustali datę oraz rodzaje pojazdów, dla których państwo członkowskie nie będzie dłużej wymagać przedstawienia dokumentów, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy.

ROZDZIAŁ 3

KWOTY MINIMALNE OBJĘTE OBOWIĄZKOWYM UBEZPIECZENIEM

Artykuł 9

Kwoty minimalne

1. Bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez państwa członkowskie wyższych sum gwarancyjnych każde państwo członkowskie wymaga obowiązkowego ubezpieczenia, o którym mowa w art. 3, co najmniej w zakresie następujących kwot:

- a) w przypadku szkód na osobie – minimalna suma gwarancyjna w wysokości 1 000 000 EUR na jednego poszkodowanego lub 5 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych;
- b) w przypadku szkód materialnych – 1 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych.

Jeśli zajdzie taka potrzeba, państwa członkowskie mogą ustanowić okres przejściowy trwający najdalej do dnia 11 czerwca 2012 r. na dostosowanie minimalnych sum gwarancyjnych do kwot przewidzianych w akapicie pierwszym.

Państwa członkowskie, które ustanowią taki okres przejściowy, informują o tym Komisję i określają czas trwania tego okresu.

Jednakże najpóźniej do dnia 11 grudnia 2009 r. państwa członkowskie podnoszą sumy gwarancyjne do co najmniej połowy kwot określonych w akapicie pierwszym.

2. Co pięć lat od dnia 11 czerwca 2005 r. lub na koniec okresu przejściowego, o którym mowa w ust. 1 akapit drugi, kwoty, o których mowa w ust. 2, podlegają przeglądowi z uwzględnieniem Europejskiego Wskaźnika Cen Konsumpcyjnych (EICP) ustanowionego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2494/95.

Kwoty te są dostosowywane automatycznie. Są podnoszone o wielkość stanowiącą zmianę procentową wskazaną przez EICP za odpowiedni okres, tj. za pięć lat bezpośrednio poprzedzających przegląd, o którym mowa w akapicie pierwszym, i zaokrąglane do wielokrotności 10 000 EUR.

Komisja informuje Parlament Europejski i Komisję o dostosowanych kwotach oraz zapewnia ich publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

ROZDZIAŁ 4

ODSZKODOWANIE ZA SZKODY SPOWODOWANE PRZEZ NIEUSTALONY POJAZD LUB POJAZD, W STOSUNKU DO KTÓREGO NIE SPEŁNIONO OBOWIĄZKU UBEZPIECZENIA, O KTÓRYM MOWA W ART. 3

Artykuł 10

Institucja odpowiedzialna za odszkodowanie

1. Każde państwo członkowskie tworzy lub upoważnia instytucję mającą za zadanie wypłacanie odszkodowań, co najmniej w granicach obowiązkowego ubezpieczenia, za szkody majątkowe lub szkody na osobie spowodowane przez nieustalony pojazd lub pojazd, w stosunku do którego nie spełniono obowiązku ubezpieczenia, o którym mowa w art. 3.

Akapit pierwszy nie narusza prawa państw członkowskich do uznawania odszkodowania wypłacanego przez tę instytucję za pomocnicze lub główne, a także prawa do ustanowienia przepisów regulujących zaspokajanie roszczeń przysługujących tej instytucji wobec osoby odpowiedzialnej lub osób odpowiedzialnych za spowodowanie wypadku i innych ubezpieczycieli lub organów zabezpieczenia społecznego zobowiązanych do wypłaty odszkodowania poszkodowanemu w związku z tym

samym wypadkiem. Jednakże państwa członkowskie nie mogą zezwolić tej instytucji na uzależnienie wypłaty odszkodowania od wykazania przez poszkodowanego w jakikolwiek sposób, że osoba odpowiedzialna jest niezdolna do wypłacenia odszkodowania lub odmawia jego zapłaty.

2. Poszkodowany może w każdym przypadku zwrócić się bezpośrednio do powyższej instytucji, która na podstawie informacji udzielonych na jego żądanie przez poszkodowanego jest zobowiązana do udzielenia mu odpowiedzi dotyczącej wypłaty odszkodowania wraz z uzasadnieniem.

Jednakże państwa członkowskie mogą wyłączyć obowiązek wypłaty odszkodowania przez powyższą instytucję osobom, które dobrowolnie wsiadły do pojazdu, który spowodował szkodę, jeżeli instytucja ta udowodni, że wiedziały one o fakcie nieubezpieczenia pojazdu.

3. Państwa członkowskie mogą ograniczyć lub wyłączyć obowiązek wypłaty odszkodowania przez tę instytucję w przypadku szkód majątkowych spowodowanych przez nieustalony pojazd.

Jednakże jeżeli instytucja ta wypłaciła odszkodowanie za znaczącą szkodę na osobie poszkodowanemu w tym samym wypadku, w którym nieustalony pojazd spowodował także szkodę majątkową, państwa członkowskie nie mogą wyłączyć obowiązku wypłaty odszkodowania za szkodę majątkową na podstawie tego, że pojazd nie został ustalony. Państwa członkowskie mogą jednak wprowadzić franszyzę nieprzekraczającą 500 EUR, która obciąża poszkodowanego ponoszącego szkody majątkowe.

Warunki, w których szkodę na osobie uznaje się za znaczącą, ustala się na podstawie przepisów ustawowych lub administracyjnych państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek. W związku z tym państwo członkowskie może uwzględnić między innymi to, czy szkoda na osobie wymagała opieki szpitalnej.

4. Każde państwo członkowskie stosuje swoje przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne w zakresie wypłacania odszkodowania przez tę instytucję bez uszczerbku dla dowolnej innej praktyki korzystniejszej dla poszkodowanego.

Artykuł 11

Spory

W przypadku sporu między organem, określonym w art. 10 ust. 1, i ubezpieczycielem udzielającym ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej, dotyczącego ustalenia, który z nich musi wypłacić odszkodowanie osobie poszkodowanej, państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu wyznaczenia jednej z tych stron jako odpowiedzialnej w pierwszej kolejności za niezwłoczne wypłacenie odszkodowania osobie poszkodowanej.

Jeżeli zostanie ostatecznie ustalone, że druga strona powinna zapłacić całość lub część odszkodowania, strona ta odpowiednio zwróci należność stronie, która dokonała wypłaty.

ROZDZIAŁ 5

SZCZEGÓLNE KATEGORIE POSZKODOWANYCH, KLAUZULE WYŁĄCZAJĄCE, CAŁOŚCIOWOŚĆ SKŁADKI, POJAZDY WYSŁANE Z JEDNEGO PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO DO DRUGIEGO*Artykuł 12***Szczególne kategorie poszkodowanych**

1. Bez uszczerbku dla art. 13 ust. 1 akapit drugi ubezpieczenie określone w art. 3 obejmuje odpowiedzialność z tytułu uszkodzenia ciała wszystkich pasażerów, innych niż kierowca, wynikającą z ruchu pojazdu.

2. Członkowie rodziny ubezpieczającego lub kierowcy lub każdej innej osoby, która ponosi odpowiedzialność cywilną za szkodę objętą ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 3, nie mogą być wyłączeni, ze względu na ten związek pokrewieństwa lub powinowactwa, z możliwości skorzystania z ubezpieczenia za szkody na osobie.

3. Ubezpieczenie, o którym mowa w art. 3, obejmuje szkody na osobie oraz szkody majątkowe wyrządzone pieszym, rowerzystom i innym niezmotoryzowanym użytkownikom dróg, którzy w następstwie wypadku, w którym brał udział pojazd mechaniczny, mają prawo do odszkodowania zgodnie z krajowym prawem cywilnym.

Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku zarówno dla odpowiedzialności cywilnej, jak i wysokości odszkodowania.

*Artykuł 13***Klauzule wyłączone**

1. Każde państwo członkowskie podejmuje wszelkie odpowiednie środki w celu zapewnienia uznania za bezskuteczny każdego przepisu lub postanowienia umownego zawartego w polisie ubezpieczeniowej wydanej zgodnie z art. 3 w stosunku do roszczeń osób trzecich poszkodowanych w wypadku, gdy ten przepis lub postanowienie umowne wyłącza z zakresu ubezpieczenia użytkowanie pojazdu przez:

- a) osoby niebędące ani wyraźnie, ani w sposób dorozumiany do tego upoważnione;
- b) osoby nieposiadające prawa jazdy pozwalającego im na prowadzenie danego pojazdu;
- c) osoby, które nie przestrzegają ustawowych wymogów technicznych dotyczących stanu i bezpieczeństwa danego pojazdu.

Jednakże przepis lub postanowienie, o których mowa w lit. a) akapit pierwszy, mogą być powoływane przeciwko osobom, które dobrowolnie zajęły miejsce w pojeździe, który spowodował szkodę, jeśli zakład ubezpieczeń udowodni, że wiedziały one o tym, że pojazd ten został skradziony.

Państwa członkowskie mają możliwość — w odniesieniu do wypadków, jakie nastąpiły na ich terytorium — niestosowania

przepisów akapitu pierwszego, jeśli poszkodowany może uzyskać odszkodowanie za poniesioną szkodę od instytucji zabezpieczenia społecznego.

2. W przypadku pojazdów skradzionych lub uzyskanych w wyniku przemocy, państwa członkowskie mogą ustalić, że instytucja, o której mowa w art. 10 ust. 1, wypłaca odszkodowanie zamiast zakładu ubezpieczeń, na warunkach przewidzianych w ust. 1 niniejszego artykułu. Jeżeli pojazd jest zazwyczaj używany w innym państwie członkowskim, instytucja ta nie ma możliwości dochodzenia roszczeń od żadnej instytucji w tamtym państwie członkowskim.

Państwa członkowskie, które w przypadku pojazdów skradzionych lub uzyskanych w wyniku przemocy przewidują, że instytucja, o której mowa w art. 10 ust. 1, wypłaci odszkodowanie, mogą ustalić w odniesieniu do szkód majątkowych fransyżę nieprzekraczającą 250 EUR, która obciąża poszkodowanego.

3. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby wszelkie przepisy prawne lub klauzule umowne zawarte w umowie ubezpieczeniowej, które wyłączają pasażera z ochrony ubezpieczeniowej na tej podstawie, że wiedział on lub powinien był wiedzieć, że kierowca pojazdu w chwili wypadku znajdował się pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego, zostały uznane za bezskuteczne w odniesieniu do roszczeń takiego pasażera.

*Artykuł 14***Całościowość składki**

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki dla zapewnienia, aby wszystkie polisy obowiązkowego ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych:

- a) obejmowały ochroną za tę samą składkę i przez cały okres obowiązywania umowy całe terytorium Wspólnoty, łącznie ze wszystkimi okresami, kiedy pojazd pozostaje w innym państwie członkowskim w okresie obowiązywania umowy; oraz
- b) gwarantowały za tę samą składkę, w każdym państwie członkowskim, ochronę wymaganą przez prawo tego państwa lub ochronę wymaganą przez prawo państwa członkowskiego, w którym znajduje się stałe miejsce postoju pojazdu, jeżeli ochrona ta jest większa.

*Artykuł 15***Pojazdy wysłane z jednego państwa członkowskiego do drugiego**

1. W drodze odstępstwa od art. 2 lit. d) tiret drugie dyrektywy 88/357/EWG, jeżeli pojazd został wysłany z jednego państwa członkowskiego do drugiego, za państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka uważa się państwo członkowskie przeznaczenia, przez okres trzydziestu dni liczony bezpośrednio od chwili przyjęcia dostawy przez nabywcę, nawet jeżeli pojazd nie został jeszcze formalnie zarejestrowany w państwie członkowskim przeznaczenia.

2. Jeżeli pojazd brał udział w wypadku w okresie wskazanym w ust. 1 niniejszego artykułu i nie był wtedy ubezpieczony, organ państwa członkowskiego przeznaczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1, jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania określonego w art. 9.

ROZDZIAŁ 6

OŚWIADCZENIE, FRANSZYZA, ROSZCZENIE BEZPOŚREDNIE

Artykuł 16

Oświadczenie o roszczeniach odszkodowawczych osób trzecich

Państwa członkowskie zapewniają, aby ubezpieczony miał prawo do wystąpienia w dowolnym czasie z wnioskiem o wydanie oświadczenia o roszczeniach odszkodowawczych osób trzecich dotyczących pojazdów objętych umową ubezpieczenia w okresie co najmniej pięciu ostatnich lat trwania stosunku umownego.

Zakład ubezpieczeń lub organ wyznaczony przez państwo członkowskie do zawierania obowiązkowych ubezpieczeń lub do wystawiania takich oświadczeń wydaje ubezpieczonemu takie oświadczenie w ciągu 15 dni od złożenia wniosku.

Artykuł 17

Franszyza

Zakłady ubezpieczeń nie mogą powoływać się na franszyzę wobec poszkodowanego w wypadku w zakresie ubezpieczenia określonego w art. 3.

Artykuł 18

Roszczenie bezpośrednie

Państwa członkowskie zapewniają, aby poszkodowanemu w wypadku spowodowanym przez pojazd objęty ubezpieczeniem, o którym mowa określonym w art. 3, przysługiwało bezpośrednie roszczenie wobec zakładu ubezpieczeń chroniącego sprawcę wypadku w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

ROZDZIAŁ 7

ZASPOKAJANIE ROSZCZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z WSZELKICH WYPADKÓW SPOWODOWANYCH PRZEZ POJAZD OBJĘTY UBEZPIECZENIEM, O KTÓRYM MOWA W ART. 3

Artykuł 19

Procedura zaspokajania roszczeń

Państwa członkowskie wprowadzają procedurę, o której mowa w art. 22, dla roszczeń wynikających z wszelkich wypadków spowodowanych przez pojazd objęty ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 3.

Dla wypadków, w związku z którymi likwidacja szkody mogłaby odbywać się poprzez system krajowych biur ubezpieczeniowych, o których mowa w art. 2, państwa członkowskie ustanawiają taką samą procedurę jak tę, o której mowa w art. 22.

Dla celów stosowania tej procedury wszelkie odniesienia do zakładu ubezpieczeń będą rozumiane jako odniesienia do krajowych biur ubezpieczenia.

Artykuł 20

Przepisy szczególne dotyczące wypłaty odszkodowania poszkodowanym w następstwie wypadku w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie stałego miejsca zamieszkania

1. Celem art. 20–26 jest ustanowienie przepisów szczególnych mających zastosowanie wobec stron poszkodowanych, uprawnionych do odszkodowania w związku ze stratą lub szkodą powstałą w wyniku wypadku, który miał miejsce w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej, spowodowaną użytkowaniem pojazdów ubezpieczonych i mających stałe miejsce postoju w państwie członkowskim.

Bez uszczerbku dla przepisów ustawodawstwa państw trzecich, dotyczących odpowiedzialności cywilnej i międzynarodowego prawa prywatnego, niniejsze przepisy stosuje się również wobec stron poszkodowanych zamieszkałych w państwie członkowskim i uprawnionych do odszkodowania w związku ze stratą lub szkodą powstałą w wyniku wypadku, który miał miejsce w państwie trzecim, którego narodowe biuro ubezpieczeniowe przyłączyło się do systemu zielonej karty, w każdym przypadku, jeżeli wypadek taki został spowodowany użytkowaniem pojazdów ubezpieczonych i mających stałe miejsce postoju w państwie członkowskim.

2. Artykuły 21 i 24 stosuje się tylko w odniesieniu do wypadków spowodowanych ruchem pojazdu:

- a) ubezpieczonego przez przedsiębiorstwo w państwie członkowskim innym niż państwo stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej; oraz
- b) mającego stałe miejsce postoju w państwie członkowskim innym niż państwo zamieszkania strony poszkodowanej.

Artykuł 21

Przedstawiciele wyznaczeni do rozpatrywania i zaspokajania roszczeń

1. Każde państwo członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki, aby zagwarantować, że wszystkie zakłady ubezpieczeń ubezpieczające ryzyka zaliczone do klasy 10 pkt A załącznika do dyrektywy 73/239/EWG, innych niż odpowiedzialność przewoźnika, wyznaczają swoich przedstawicieli w każdym państwie członkowskim innym niż to, w którym uzyskały oficjalne zezwolenie.

Przedstawiciel odpowiada za rozpatrzenie i zaspokojenie roszczeń będących wynikiem wypadku w przypadkach, o których mowa w art. 20 ust. 1.

Przedstawiciel ma miejsce zamieszkania lub jest zarejestrowany w państwie członkowskim, w którym został wyznaczony.

2. Wybór przedstawicieli zależy wyłącznie od zakładu ubezpieczeń.

Państwa członkowskie nie mogą ograniczać tego wyboru.

3. Przedstawiciel może działać na rzecz jednego lub większej liczby zakładów ubezpieczeń.

4. Przedstawiciel w związku z takimi roszczeniami gromadzi wszelkie informacje niezbędne przy zaspokojeniu roszczeń i podejmuje środki niezbędne do wynegocjowania zaspokojenia roszczeń.

Wymóg wyznaczenia przedstawiciela nie wyklucza prawa strony poszkodowanej lub jej zakładu ubezpieczeń do wszczęcia procedury sądowej bezpośrednio przeciwko osobie, która spowodowała wypadek, lub przeciwko jej zakładowi ubezpieczeń.

5. Przedstawiciele muszą posiadać wystarczające uprawnienia do reprezentowania zakładu ubezpieczeń w stosunku do stron poszkodowanych w przypadkach, o których mowa w art. 20 ust. 1, oraz do pełnego zaspokojenia ich roszczeń.

Muszą oni być zdolni do badania spraw w oficjalnym języku(-kach) państwa członkowskiego stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej.

6. Wyznaczenie przedstawicieli nie stanowi otwarcia oddziału w rozumieniu art. 1 lit. b) dyrektywy 92/49/EWG, a przedstawiciela nie uważa się za jednostkę organizacyjną w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 88/357/EWG lub za jednostkę organizacyjną w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

Artykuł 22

Procedura odszkodowawcza

Państwa członkowskie wprowadzają obowiązek — poparty odpowiednimi, skutecznymi i systematycznymi sankcjami finansowymi lub równoważnymi sankcjami administracyjnymi — zgodnie z którym w okresie trzech miesięcy od daty przedstawienia roszczenia o odszkodowanie przez stronę poszkodowaną bezpośrednio zakładowi ubezpieczeń osoby, która spowodowała wypadek, lub jego przedstawicielowi:

- a) zakład ubezpieczeń osoby, która spowodowała wypadek, lub jego przedstawiciel zobowiązany jest przedstawić uzasadnioną ofertę odszkodowania w przypadkach, gdy odpowiedzialność nie jest przedmiotem sporu, zaś szkody zostały wyliczone; lub
- b) zakład ubezpieczeń, w stosunku do którego skierowane zostało roszczenie o odszkodowanie, lub jego przedstawiciel zobowiązany jest dostarczyć uzasadnioną odpowiedź na kwestie poruszone w roszczeniu w przypadkach, gdy odpowiedzialność jest kwestionowana, nie została wyraźnie określona lub szkody nie zostały w pełni wyliczone.

Państwa członkowskie przyjmują przepisy w celu zapewnienia, w przypadku nieprzedstawienia oferty w terminie trzech miesięcy, konieczności zapłaty odsetek od kwoty odszkodo-

wania zaoferowanego przez zakład ubezpieczeń lub przyznanego przez sąd stronie poszkodowanej.

Artykuł 23

Centra informacyjne

1. W celu umożliwienia stronie poszkodowanej dochodzenia odszkodowania każde państwo członkowskie ustanawia lub zatwierdza centrum informacyjne, które jest odpowiedzialne za:

- a) prowadzenie rejestru zawierającego następujące informacje:
 - (i) numery rejestracyjne pojazdów mechanicznych mających stałe miejsce postoju na terytorium danego państwa;
 - (ii) numery polis ubezpieczeniowych na użytkowanie tych pojazdów dla rodzajów ryzyk zaliczonych do klasy 10 pkt A załącznika do dyrektywy 73/239/EWG, innych niż odpowiedzialność przewoźników, a w przypadku upłynięcia okresu ważności polisy — również daty wygaśnięcia ubezpieczenia;
 - (iii) zakłady ubezpieczeń ubezpieczające użytkowanie pojazdów w zakresie rodzajów ryzyka zaliczonych do klasy 10 pkt A załącznika do dyrektywy 73/239/EWG, innych niż odpowiedzialność przewoźników, oraz przedstawiciele wyznaczonych przez te zakłady, zgodnie z art. 21 niniejszej dyrektywy, których nazwiska lub nazwy zgłasza się centrom informacji zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu;
 - (iv) wykaz pojazdów, które w każdym z państw członkowskich korzystają z odstępstwa od wymogu posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2;
 - (v) dotyczące pojazdów, o których mowa w ppkt (iv):
 - nazwę władzy lub organu wyznaczonego jako odpowiedzialny zgodnie z art. 5 ust. 1 akapit trzeci za wypłacanie odszkodowań poszkodowanym stronom w przypadkach, gdy procedura przewidziana w art. 2 ust. 2 lit. a) nie ma zastosowania, jeżeli pojazd korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 5 ust. 1 akapit pierwszy,
 - nazwę organu zajmującego się pojazdami w państwie członkowskim w którym pojazdy mają stałe miejsce postoju, jeżeli pojazdy korzystają z odstępstwa przewidzianego art. 5 ust. 2;
- b) lub za koordynację zbierania i rozpowszechniania tych informacji; oraz
- c) za wspieranie osób uprawnionych do uzyskania informacji określonych w lit. a) ppkt (i)–(v).

Informacje określone w lit. a) ppkt (i), (ii) oraz (iii) muszą być przechowywane przez okres siedmiu lat od upływu okresu rejestracji pojazdu lub upływu okresu, na jaki zawarta została umowa ubezpieczeniowa.

2. Zakład ubezpieczeń określony w ust. 1 lit. a) pkt (iii) przekazuje centrom informacyjnym wszystkich państw członkowskich nazwiska lub nazwy i adresy przedstawicieli, których wyznaczył zgodnie z art. 21 w każdym z państw członkowskich.

3. Państwa członkowskie zapewniają, by strona poszkodowana uprawniona była przez okres siedmiu lat od wypadku do bezzwłocznego uzyskania od centrum informacyjnego państwa członkowskiego, w którym ma miejsce stałego zamieszkania, państwa członkowskiego, w którym pojazd ma stałe miejsce postoju lub państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek, do uzyskania następujących informacji:

- a) nazwa i adres zakładu ubezpieczeń;
- b) numer polisy ubezpieczeniowej; oraz
- c) nazwa i adres przedstawiciela wyznaczonego przez zakład ubezpieczeń w państwie stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej.

Centra współpracują ze sobą.

4. Centrum informacyjne dostarcza stronie poszkodowanej nazwisko i adres właściciela lub użytkownika pojazdu, jeżeli strona poszkodowana ma uzasadnione powody do uzyskania tych informacji. W celu realizacji niniejszego przepisu centrum informacyjne powinno się zwrócić w szczególności:

- a) do zakładu ubezpieczeń; lub
- b) do podmiotu prowadzącego rejestrację pojazdów.

Jeżeli pojazd korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 5 ust. 1 akapit pierwszy, centrum informacyjne informuje stronę poszkodowaną o nazwie urzędu lub organu wskazanego zgodnie z art. 5 ust. 1 akapit trzeci jako odpowiedzialnego za odszkodowanie dla stron poszkodowanych w przypadkach, gdy nie ma zastosowania procedura, o której mowa w art. 2 lit. a).

Jeżeli pojazd korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 5 ust. 2, centrum informacyjne informuje stronę poszkodowaną o nazwie organu odpowiadającego za pojazd w kraju, w którym ma on stałe miejsce postoju.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby bez uszczerbku dla ich obowiązków wynikających z ust. 1 i 4 centra informacyjne ustanowione lub uznane zgodnie udostępniły informacje określone w tych ustępach wszystkim osobom uczestniczącym

w wypadku drogowym spowodowanym przez pojazd objęty ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 3.

6. Przetwarzanie danych osobowych wynikające z ust. 1 do 5 musi być prowadzone zgodnie z przepisami krajowymi przyjętymi w zastosowaniu dyrektywy 95/46/WE.

Artykuł 24

Organy odszkodowawcze

1. Każde państwo członkowskie ustanawia lub zatwierdza organ odszkodowawczy odpowiedzialny za zapewnianie odszkodowań stronom poszkodowanym w przypadkach określonych w art. 20 ust. 1.

Strony poszkodowane mogą zgłaszać roszczenie do organu odszkodowawczego w ich państwie członkowskim zamieszkania:

- a) jeżeli w okresie trzech miesięcy od dnia, w którym strona poszkodowana przedstawiła swoje roszczenie o odszkodowanie zakładowi ubezpieczeń pojazdu, którego użytkowanie było powodem wypadku lub jego przedstawicielowi, zakład ubezpieczeń lub jego przedstawiciel nie dostarczył uzasadnionej odpowiedzi na kwestie poruszone w roszczeniu; lub
- b) jeżeli zakład ubezpieczeń nie wyznaczył swojego przedstawiciela w państwie członkowskim miejsca zamieszkania strony poszkodowanej zgodnie z art. 20 ust. 1. W tym przypadku strony poszkodowane mogą nie zgłaszać roszczenia organowi odszkodowawczemu, jeżeli przedstawiły roszczenie o odszkodowanie bezpośrednio zakładowi ubezpieczeń pojazdu, którego użytkowanie było powodem wypadku i jeżeli otrzymały uzasadnioną odpowiedź w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia roszczenia.

Strony poszkodowane mogą nie przedstawić roszczenia organowi odszkodowawczemu, jeżeli podjęły działania prawne bezpośrednio przeciwko zakładowi ubezpieczeń.

Organ odszkodowawczy podejmuje działania w okresie dwóch miesięcy od daty zgłoszenia przez stronę poszkodowaną roszczenia o odszkodowanie, oraz kończy swoje działania, jeżeli zakład ubezpieczeń lub jego przedstawiciel udzieli następnie uzasadnionej odpowiedzi na roszczenie.

Organ odszkodowawczy bezzwłocznie informuje:

- a) zakład ubezpieczeń pojazdu, którego użytkowanie było powodem wypadku, lub jego przedstawiciela;
- b) organ odszkodowawczy w państwie członkowskim, w którym zarejestrowany jest zakład ubezpieczeń wystawiający polisę;

c) osobę, która spowodowała wypadek, jeżeli jest znana,

że otrzymał roszczenie o odszkodowanie od strony poszkodowanej i że odpowie na nie w okresie dwóch miesięcy od zgłoszenia tego roszczenia.

Niniejszy przepis nie ma wpływu na prawo państw członkowskich do uznania odszkodowania ze strony tego organu za pomocnicze lub niepomocnicze oraz na prawo do przyjęcia przepisów dotyczących roszczeń pomiędzy tym organem a osobą lub osobami, które spowodowały wypadek, i innymi zakładami ubezpieczeń lub organami zabezpieczenia społecznego, które mają obowiązek zapewnienia odszkodowania stronie poszkodowanej w związku z tym samym wypadkiem. Państwa członkowskie nie mogą jednak dopuścić, aby organ odszkodowawczy uzależniał wypłatę odszkodowania od jakichkolwiek warunków innych niż określone w niniejszej dyrektywie, w szczególności od ustalenia przez stronę poszkodowaną w jakikolwiek sposób, że osoba odpowiedzialna nie jest w stanie lub odmawia zapłacenia odszkodowania.

2. Organ odszkodowawczy, który wypłacił odszkodowanie stronie poszkodowanej w państwie członkowskim jej miejsca zamieszkania, uprawniony jest do domagania się zwrotu kwoty wypłaconej tytułem odszkodowania od organu odszkodowawczego w państwie członkowskim, w którym zarejestrowane jest przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe, które wystawiło polisę.

Ten ostatni organ wstępuje w prawa strony poszkodowanej przeciwko osobie, która spowodowała wypadek, lub przeciwko zakładowi ubezpieczeń w zakresie, w jakim organ odszkodowawczy w państwie członkowskim miejsca zamieszkania strony poszkodowanej zapewnił odszkodowanie za poniesioną stratę lub szkodę.

Każde państwo członkowskie zobowiązane jest do uznania tego przejścia praw przewidzianego przepisami innego państwa członkowskiego.

3. Niniejszy artykuł wywołuje skutek:

- a) po zawarciu między organami odszkodowawczymi ustanowionymi lub zatwierdzonymi przez państwa członkowskie porozumienia dotyczącego ich funkcji, obowiązków i procedur dokonywania zwrotów;
- b) od daty ustalonej przez Komisję po upewnieniu się przez nią w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, że takie porozumienie zostało zawarte.

Artykuł 25

Odszkodowanie

1. Jeżeli niemożliwa jest identyfikacja pojazdu lub jeżeli w okresie dwóch miesięcy od wypadku niemożliwa jest identyfikacja zakładu ubezpieczeń, strona poszkodowana może

zwrócić się o odszkodowanie do organu odszkodowawczego w państwie członkowskim, w którym zamieszkuje. Odszkodowanie wypłacane jest zgodnie z przepisami art. 9 i 10. W tym przypadku organ odszkodowawczy nabywa następujące roszczenie, na warunkach ustanowionych w art. 24 ust. 2:

- a) w przypadku gdy nie można zidentyfikować zakładu ubezpieczeń: wobec funduszu gwarancyjnego państwa członkowskiego, w którym pojazd ma stałe miejsce postoju;
- b) w przypadku niezidentyfikowanego pojazdu: wobec funduszu gwarancyjnego państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek;
- c) w przypadku pojazdów z państw trzecich: wobec funduszu gwarancyjnego państwa członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek.

2. Niniejszy artykuł stosuje się do wypadków spowodowanych przez pojazdy z państw trzecich objętych art. 7 i 8.

Artykuł 26

Organ centralny

Państwa członkowskie podejmują wszelkie odpowiednie działania w celu ułatwienia poszkodowanym, ich ubezpieczycielom oraz ich przedstawicielom prawnym dostępu w odpowiednim czasie do podstawowych danych, niezbędnych do likwidacji szkody.

W odpowiednich przypadkach podstawowe dane muszą być dostępne w formie elektronicznej w centralnym archiwum w każdym państwie członkowskim oraz muszą być udostępniane zainteresowanym stronom na ich wyraźny wniosek.

Artykuł 27

Sankcje

Państwa członkowskie określają sankcje za naruszenie przepisów prawa krajowego, które przyjmują, wykonując niniejszą dyrektywę, i podejmują niezbędne kroki dla zapewnienia ich stosowania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie informują Komisję o wszelkich zmianach przepisów wydanych na podstawie niniejszego artykułu najszybciej, jak to możliwe.

ROZDZIAŁ 8

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 28

Przepisy krajowe

1. Państwa członkowskie mogą zgodnie z Traktatem utrzymać lub wprowadzić w życie przepisy, które są korzystniejsze dla strony poszkodowanej od przepisów niezbędnych do wykonania niniejszej dyrektywy.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty głównych przepisów prawa krajowego, które przyjmują w obszarze objętym niniejszą dyrektywą.

Artykuł 29

Uchylenie

Dyrektywy 72/166/EWG, 84/5/EWG, 90/232/EWG, 2000/26/WE i 2005/14/WE, zmienione dyrektywami, o których mowa w załączniku I część A, zostają uchylone bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich odnoszących się do terminów transpozycji do prawa krajowego i terminów rozpoczęcia stosowania dyrektyw określonych w załączniku I część B.

Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy zgodnie z tabelą korelacji w załączniku II.

Artykuł 30

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 31

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 16 września 2009 r.

*W imieniu Parlamentu
Europejskiego*

J. BUZEK
Przewodniczący

W imieniu Rady

C. MALMSTRÖM
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

CZĘŚĆ A

Uchylone dyrektywy i ich kolejne zmiany

(o których mowa w art. 29)

Dyrektywa Rady 72/166/EWG
(Dz.U. L 103 z 2.5.1972, s. 1)

Dyrektywa Rady 72/430/EWG
(Dz.U. L 291 z 28.12.1972, s. 162)

Dyrektywa Rady 84/5/EWG
(Dz.U. L 8 z 11.1.1984, s. 17)

wyłącznie art. 4

Dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14)

wyłącznie art. 1

Dyrektywa Rady 84/5/EWG
(Dz.U. L 8 z 11.1.1984, s. 17)

Załącznik I punkt IX.F Aktu Przystąpienia z 1985 r.
(Dz.U. L 302 z 15.11.1985, s. 218)

Dyrektywa Rady 90/232/EWG
(Dz.U. L 129 z 19.5.1990, s. 33)

wyłącznie art. 4

Dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14)

wyłącznie art. 2

Dyrektywa Rady 90/232/EWG
(Dz.U. L 129 z 19.5.1990, s. 33)

Dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14)

wyłącznie art. 4

Dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 181 z 20.7.2000, s. 65)

Dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14)

wyłącznie art. 5

Dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14)

CZĘŚĆ B

Wykaz terminów transpozycji do prawa krajowego i rozpoczęcia stosowania

(o których mowa w art. 29)

Dyrektywa	Termin transpozycji	Data rozpoczęcia stosowania
72/166/EWG	31 grudnia 1973 r.	—
72/430/EWG	—	1 stycznia 1973 r.
84/5/EWG	31 grudnia 1987 r.	31 grudnia 1988 r.
90/232/EWG	31 grudnia 1992 r.	—
2000/26/WE	19 lipca 2002 r.	19 stycznia 2003 r.
2005/14/WE	11 czerwca 2007 r.	—

ZAŁĄCZNIK II

TABELA KORELACJI

Dyrektywa 72/166/EWG	Dyrektywa 84/5/EWG	Dyrektywa 90/232/EWG	Dyrektywa 2000/26/WE	Niniejsza dyrektywa
art. 1 pkt 1–3				art. 1 pkt 1–3
art. 1 pkt 4 tiret pierwsze				art. 1 pkt 4 lit. a)
art. 1 pkt 4 tiret drugie				art. 1 pkt 4 lit. b)
art. 1 pkt 4 tiret trzecie				art. 1 pkt 4 lit. c)
art. 1 pkt 4 tiret czwarte				art. 1 pkt 4 lit. d)
art. 1 pkt 5				art. 1 pkt 5
art. 2 ust. 1				art. 4
art. 2 ust. 2 wyrażenie wprowadzające				art. 2 wyrażenie wprowadzające
art. 2 ust. 2 tiret pierwsze				art. 2 lit. a)
art. 2 ust. 2 tiret drugie				art. 2 lit. b)
art. 2 ust. 2 tiret trzecie				art. 2 lit. c)
art. 3 ust. 1 zdanie pierwsze				art. 3 akapit pierwszy
art. 3 ust. 1 zdanie drugie				art. 3 ust. 1 akapit drugi
art. 3 ust. 2 wyrażenie wprowadzające				art. 3 akapit trzeci wyrażenie wprowadzające
art. 3 ust. 2 tiret pierwsze				art. 3 akapit trzeci lit. a)
art. 3 ust. 2 tiret drugie				art. 3 akapit trzeci lit. b)
art. 4 wyrażenie wprowadzające				art. 5 ust. 1 akapit pierwszy
art. 4 lit. a) akapit pierwszy				art. 5 ust. 1 akapit pierwszy
art. 4 lit. a) akapit drugi zdanie pierwsze				art. 5 ust. 1 akapit drugi
art. 4 lit. a) akapit drugi zdanie drugie				art. 5 ust. 1 akapit trzeci
art. 4 lit. a) akapit drugi zdanie trzecie				art. 5 ust. 1 akapit czwarty
art. 4 lit. a) akapit drugi zdanie czwarte				art. 5 ust. 1 akapit piąty
art. 4 lit. b) akapit pierwszy				art. 5 ust. 2 akapit pierwszy
art. 4 lit. b) akapit drugi zdanie pierwsze				art. 5 ust. 2 akapit drugi

Dyrektywa 72/166/EWG	Dyrektywa 84/5/EWG	Dyrektywa 90/232/EWG	Dyrektywa 2000/26/WE	Niniejsza dyrektywa
art. 4 lit. b) akapit drugi zdanie drugie				art. 5 ust. 2 akapit trzeci
art. 4 lit. b) akapit trzeci zdanie pierwsze				art. 5 ust. 2 akapit czwarty
art. 4 lit. b) akapit trzeci zdanie drugie				art. 5 ust. 2 akapit piąty
art. 5 wyrażenie wprowadzające				art. 6 akapit pierwszy wyrażenie wprowadzające
art. 5 tiret pierwsze				art. 6 akapit pierwszy lit. a)
art. 5 tiret drugie				art. 6 akapit pierwszy lit. b)
art. 5 wyrażenie końcowe				art. 6 akapit drugi
art. 6				art. 7
art. 7 ust. 1				art. 8 ust. 1 akapit pierwszy
art. 7 ust. 2				art. 8 ust. 1 akapit drugi
art. 7 ust. 3				art. 8 ust. 2
art. 8				—
	art. 1 ust. 1			art. 3 akapit czwarty
	art. 1 ust. 2			art. 9 ust. 1
	art. 1 ust. 3			art. 9 ust. 2
	art. 1 ust. 4			art. 10 ust. 1
	art. 1 ust. 5			art. 10 ust. 2
	art. 1 ust. 6			art. 10 ust. 3
	art. 1 ust. 7			art. 10 ust. 4
	art. 2 ust. 1 akapit pierwszy wyrażenie wprowadzające			art. 13 ust. 1 akapit pierwszy wyrażenie wprowadzające
	art. 2 ust. 1 tiret pierwsze			art. 13 ust. 1 akapit pierwszy lit. a)
	art. 2 ust. 1 tiret drugie			art. 13 ust. 1 akapit pierwszy lit. b)
	art. 2 ust. 1 tiret trzecie			art. 13 ust. 1 akapit pierwszy lit. c)
	art. 2 ust. 1 akapit pierwszy wyrażenie końcowe			art. 13 ust. 1 akapit pierwszy wyrażenie wprowadzające
	art. 2 ust. 1 akapit drugi i trzeci			art. 13 ust. 1 akapit drugi i trzeci
	art. 2 ust. 2			art. 13 ust. 2
	art. 3			art. 12 ust. 2
	art. 4			—
	art. 5			—

Dyrektywa 72/166/EWG	Dyrektywa 84/5/EWG	Dyrektywa 90/232/EWG	Dyrektywa 2000/26/WE	Niniejsza dyrektywa
			art. 4 ust. 1 zdanie trzecie	art. 21 ust. 1 trzecie akapit
			art. 4 ust. 2 zdanie pierwsze	art. 21 ust. 2 akapit pierwszy
			art. 4 ust. 2 zdanie drugie	art. 21 ust. 2 akapit drugi
			art. 4 ust. 3	art. 21 ust. 3
			art. 4 ust. 4 zdanie pierwsze	art. 21 ust. 4 akapit pierwszy
			art. 4 ust. 4 zdanie drugie	art. 21 ust. 4 akapit drugi
			art. 4 ust. 5 zdanie pierwsze	art. 21 ust. 5 akapit pierwszy
			art. 4 ust. 5 zdanie drugie	art. 21 ust. 5 akapit drugi
			art. 4 ust. 6	art. 22
			art. 4 ust. 7	—
			art. 4 ust. 8	art. 21 ust. 6
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy wyrażenie wprowadzające	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy wyrażenie wprowadzające
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) wyrażenie wprowadzające	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) wyrażenie wprowadzające
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 1	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (i)
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 2	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (ii)
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 3	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (iii)
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 4	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (iv)
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 5 wyrażenie wprowadzające	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (v) wyrażenie wprowadzające
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 5 ppkt (i)	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (v) tiret pierwsze
			art. 5 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) pkt 5 ppkt (ii)	art. 23 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ppkt (v) tiret drugie
			art. 5 ust. 1 akapit drugi	art. 23 ust. 1 akapit drugi
			art. 5 ust. 2, 3 i 4	art. 23 ust. 2, 3 i 4
			art. 5 ust. 5	art. 23 ust. 6
			art. 6 ust. 1	art. 24 ust. 1
			art. 6 ust. 2 akapit pierwszy	art. 24 ust. 2 akapit pierwszy

Dyrektywa 72/166/EWG	Dyrektywa 84/5/EWG	Dyrektywa 90/232/EWG	Dyrektywa 2000/26/WE	Niniejsza dyrektywa
			art. 6 ust. 2 akapit drugi zdanie pierwsze	art. 24 ust. 2 akapit drugi
			art. 6 ust. 2 akapit drugi zdanie drugie	art. 24 ust. 2 akapit trzeci
			art. 6 ust. 3 akapit pierwszy	art. 24 ust. 3
			art. 6 ust. 3 akapit drugi	—
			art. 6a	art. 26
			art. 7 wyrażenie wprowadzające	art. 25 ust. 1 wyrażenie wprowadzające
			art. 7 lit. a)	art. 25 ust. 1 lit. a)
			art. 7 lit. b)	art. 25 ust. 1 lit. b)
			art. 7 lit. c)	art. 25 ust. 1 lit. c)
			art. 8	—
			art. 9	—
			art. 10 ust. 1–3	—
			art. 10 ust. 4	art. 28 ust. 1
			art. 10 ust. 5	art. 28 ust. 2
				art. 29
			art. 11	art. 30
			art. 12	art. 27
art. 9	art. 7	art. 7	art. 13	art. 31
				załącznik I
				załącznik II